

ILMESTYSMAJA JA SEN ESINEET

Johanan Ben-Israel 5767 — יוחנן בן-ישראל ה'תשס"ז

Vuorilinnan Opintokeskus – <http://www.metzudah.com>
Copyright © Johanan Ben-Israel 2006

Päivitetty 28.09.2006

SISÄLTÖ

1. <u>JOHDANTO JA TAUSTAA</u>	1
2. <u>ILMESTYSMAJAN OSAT</u>	2
3. <u>ESIPIHA</u>	2
3.1. <u>ESIPIHAN AITAUS</u>	3
3.2. <u>ESIPIHAN OVIAUKKO</u>	3
3.3. <u>VASKIALTTARI</u>	4
3.4. <u>VASKINEN PESUALLAS</u>	5
4. <u>ILMESTYSMAJA, PYHÄ JA KAIKKEIN PYHIN</u>	6
4.1. <u>ILMESTYSMAJAN SEINÄT</u>	6
4.2. <u>ILMESTYSMAJAN OVIAUKKO</u>	7
4.3. <u>ILMESTYSMAJAN PEITTEET</u>	8
4.4. <u>ILMESTYSMAJAN ESIRIPPU</u>	10
5. <u>ILMESTYSMAJAN ESINEET</u>	11
5.1. <u>PÖYTÄ JA KASVOJEN LEIVÄT</u>	11
5.2. <u>MENORA, KULTAINEN SEITSENHAARAINEN LAMPUNJALKA</u>	13
5.3. <u>KULTAINEN SUITSUTUSALTTARI</u>	14
5.4. <u>LIITONARKKI</u>	16
6. <u>JERUSALEMIN PYHÄKKÖ</u>	17
7. <u>LÄHDELUETTELO</u>	17
8. <u>PALAUTE</u>	20

1. JOHDANTO JA TAUSTA

HERRA antoi Mošelle ohjeet ilmastysmajan rakentamisesta, sen esineistä, *kohenien* ('pappien') puvuista ja vihkimisestä tehtävänsä, Siinain vuorella. Samalla Jumala antoi Mošelle myös laintaulut, jotka oli itse tehnyt ja sormellaan kirjoittanut, tosin Moše rikkoi ensimmäiset taulut ja joutui veistämään toiset rikkomiensa tilalle, joihin HERRA sitten kirjoitti uudelleen Kymmenen käskysanaa (2.Moos 25-34). Maanpäällisen ilmastysmajan tuli olla tarkka kopio taivaallisesta ilmastysmajasta, jonka HERRA näytti Mošelle vuorella. HERRA käski hänen rakentaa ilmastysmajan tarkasti sen kaavan mukaan, joka hänelle näytettiin (2.Moos 25:9, Hep 8:5). HERRA valitsi ilmastysmajassa koheneina palvelemaan vain Aharonin ja hänen poikansa jälkeläisineen (2.Moos 28:1). HERRA erotti kuitenkin koko Leevin sukukunnan hoitamaan erilaisia askareita ilmastysmajan ulkopuolella ja kuljettamaan majaa ja sen esineitä erämaassa (4.Moos 3-4).

Ilmastysmaja kertoo meille oikeastaan kaikki eri puolet HERRASTA, Israelin Jumalasta, ja Ješuaasta esikuvien kautta. Ilmastysmajassa on kuva niin liitonyhteisöstä Messiaan ruumiina kuin Messiaan täydellisestä sovintotyöstäkin. Näitä asioita pyrin jatkossa lyhyesti valottamaan. Tämän kirjoituksen tarkoituksena on omalta pieneltä osaltaan antaa sinulle joitakin avaimia Raamatun Sanan kokonaisuuden ymmärtämiseksi.

Suomeksi ei ole kovinkaan paljon opetusta ilmastysmajasta ja siksi päätinkin tutkia aihetta perusteellisemmin ja kirjoittaa siitä tämän artikkelin. Kirjoitukseni perustuu pääosin Martyn Barrowin erinomaisiin nettisivuihin, *Welcome to the Tabernacle Home Page*, osoitteessa <http://www.domini.org/tabern/tabhome.htm>. Yritin kysyä häneltä lupaa kuvien käyttöön omassa artikkelissani, mutta sivuilla ilmoitettu sähköpostiosoite ei ollut enää voimassa. Käytän kuitenkin kuvia, koska toimintamme ei ole millään tavalla kaupallista. Barrowin tekstiä en ole suoraan kääntänyt, vaikka olenkin käyttänyt paljon hänen artikkeleitaan lähteinä tässä kirjoituksessa.

Osa kuvista on peräisin Jerikon lähellä sijaitsevan Almog-kibutsin nettisivuilta, *The Wilderness Tabernacle, Ltd. Israel*, osoitteessa <http://www.wildernesstabernacle.com>. Sain heiltä luvan käyttää kuvia täysin vapaasti kirjoituksissani. Yksi kuva on myös Eilatin lähellä sijaitsevan Timna Parkin nettisivuilta, *Tabernacle Model*, osoitteessa <http://www.bibleplaces.com/tabernacle.htm>. Heihin en ole ottanut yhteyttä.

Ilmoitan alkuperäisen hepreankielisen sanan vain tärkeimmistä ilmestysmajaan liittyvistä esineistä. Joissakin tapauksissa ilmoitan myös vuoden 1933 raamatunkäännöksen käyttämän termin, varsinkin silloin kun se on niin vanhaa suomea ettei sitä enää välttämättä nuorempi polvi ymmärrä.

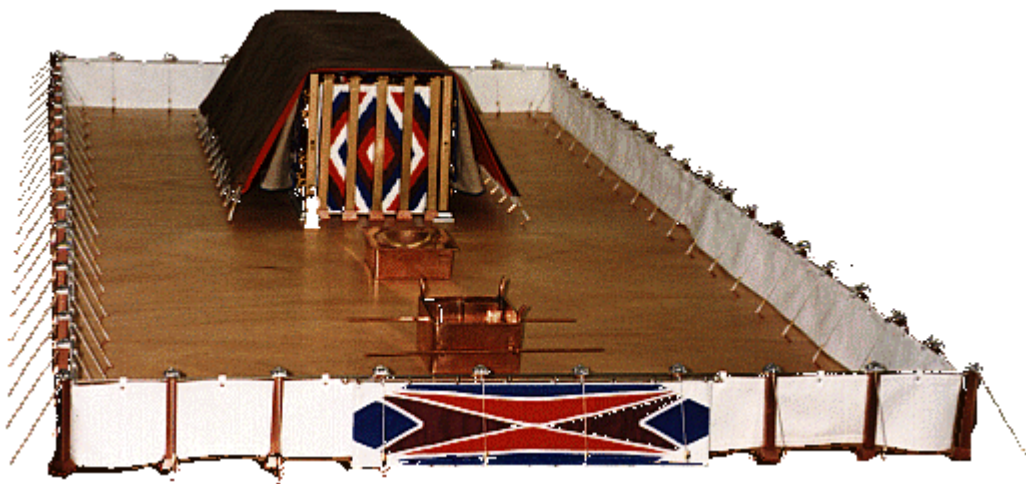
2. ILMESTYSMAJAN OSAT

Ilmestysmajaan (אֹהֶל מוֹעֵד – *ʾóhēl mōʿēd*) kuului aidan ympäröimä esipiha ja sen sisällä sijaitseva pyhäkkörakennus. Pyhäkön lisäksi esipihassa sijaitsi vaskialttari ja vaskinen pesuallas. Ilmestysmaja tuli sijoittaa niin, että pyhäkön oviaukko avautui itään päin. Ilmestysmajan pohjois- ja eteläsivut olivat kaksi kertaa niin pitkät kuin itä- ja länsisivut.

Esipihan aita valmistettiin puupylväistä ja pellavakankaasta. Portilla oli kankaasta ripustettu oviverho. Pyhäkkörakennuksen seinät valmistettiin kullalla päällystetyistä laudoista ja pyhäkön ylle vedettiin moninkertainen telttapeite. Pyhäkön ovella riippui kankaasta valmistettu oviverho, samoin pyhäkön sisäosat jaettiin kankaisella esiripulla pyhään ja kaikkein pyhimpään.

Kaikki uhritoimitukset keskitettiin ilmestysmajaan ja palvelustaan hoitavat kohenit saivat elantonsa kansan tuomista uhreista.

Seuraavassa kuvassa on paras ilmestysmajan ennallistus pienoismallin muodossa, jonka olen löytänyt internetin bittiviidakosta.

Kuva 1. *Ilmestysmajan pienoismalli. Esipihassa värikkään portin takana on vaskialttari korentoineen, vaskinen pesuallas ja ilmestysmajan pyhäkkö peitteineen. Huomaa valkopukuinen kohen majan edessä.*
(Kuva: Courtesy The Tabernacle Home Page by Martyn Barrow)

3. ESIPIHA

Esipihalla (הַצִּיָּר – *ḥāṣṣēr*) on tärkeä merkitys kaikissa uhritoimituksissa. Suurin osa uhreihin liittyvistä asioista tapahtui juuri esipihalla. Ilmestysmajan pyhäkköön mentiin hoitamaan vain erilaisia asioita, jotka liittyivät joko uhreihin tai pyhäkön esineisiin. Tarkemmin tätä aihetta ja erilaisia uhreja voit tutkia Mooseksen kirjoista, ehkä myös kirjoitan jatkossa enemmän uhreista ja kohenien palvelemisesta ilmestysmajassa.

3.1. ESIPIHAN AITAUS

Esipiha oli rajattu aidalla, jossa oli akaasiapuusta (עֵץ שִׁטָּה – *‘ēš šittâ*) valmistetut pylväät (עַמֻּדָה – *‘ammûd*). Pylväät seisoivat vaskijalustoilla (אָרְזֵן נְחֹשֶׁת – *‘ēden nehóšet*), niissä oli hopeiset päät tai koristepienat (חֲשׂוֹק – *hāšûq*), ja ne pystytettiin maahan naruilla ja vaarnoilla. Pylväät olivat noin viiden kyynärän korkuiset (2,30 m). Pitkille pojois- ja eteläisivuille sijoitettiin 20 pylvästä. Lyhemmälle länsisivulle, joka edusti takasivua, sijoitettiin 10 pylvästä. Itäisivulle, joka edusti etusivua, sijoitettiin portin kummallekin puolelle vain kolme pylvästä. Pylväät sijoitettiin niin, että pohjois- ja eteläisivuista tuli 100 kyynärän pituiset (46 m) ja itä- ja länsisivuista 50 kyynärän pituiset (23 m). Pylväisiin tehtiin hopeakoukut, joiden varaan ripustettiin valkoisista kerratuista pellavalangoista (שֵׁשׁ מִשְׁזָר – *šēš mošzâr*) kudottu kangas seinäksi (קֶלַע – *qéla‘*) (2.Moos 27:9-19).

Korkea aita (2,30 m) esti täysin näkemisen ulkopuolelta ilmestysmajan esipihalle. Katselija näki vain aidan yläpuolelle nousevan pyhäkön ulomman katteen (Kuva 11.), jos ei kiivennyt korkeammalle paikalle. Tietysti israelilaiset saattoivat mennä ilmestysmajan ovelle tai esipihalle viedessään uhreja ja anteja koheneille.

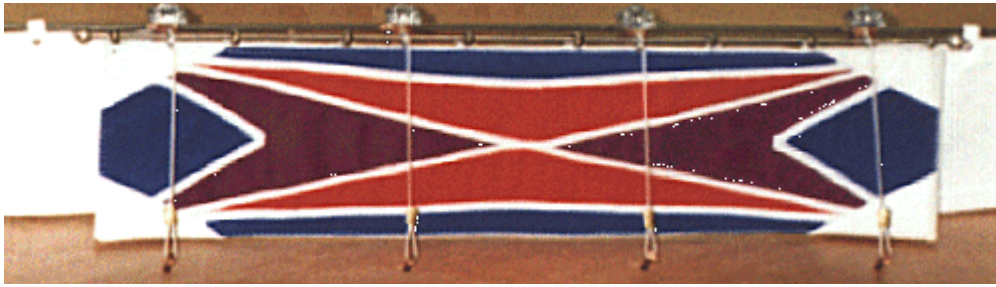

Kuva 2. *Esipihan aidan pylväät vaskijalustoiheen, hopeapäineen, naruineen, vaarnoineen ja seinäkankaineen.*
(Kuva: Courtesy The Tabernacle Home Page by Martyn Barrow)

3.2. ESIPIHAN OVIAUKKO

Esipihan aidan portissa oli neljä pylvästä, joiden varassa oli vaskinen tanko, jossa kankainen oviverho tai uudin (מָסָכָה – *māsâk*) roikkui vaskikoukuilla. Portin oviverho kudottiin erivärisistä pellavalangoista: sinisistä, purppuraisista, punaisista ja kerratuista vaaleista (2.Moos 27:16). Vuoden 1933 raamatunkäännöksessä käytetään sinisestä nimitystä punasininen, punaisesta helakanpunainen, purppuraisesta purppuranpunainen ja vaaleasta valkoinen.

Neljä väriä – sininen (תְּכֵלֶת – *tekélet*), purppura (אַרְגָּמָן – *‘argāmân*), punainen (תּוֹלַעַת שָׁנִי – *tōlā‘at šānî*) ja vaalea tai oikeastaan pellavanväriäinen (שֵׁשׁ – *šēš*) – kuvaavat Israelin Jumalan, ja näin myös Ješuan, neljää eri puolta tai ominaisuutta, jotka voi nähdä neljässä eri evankeliumissa. Yhteenkudottuina erivärisistä langoista muodostui yhtenäinen oviverho, niin kuin neljästä evankeliumista muodostuu yhtenäinen kuva Herrastamme Ješuasta, siis ovesta iankaikkiseen elämään: **“Minä olen ovi. Kuka ikinä tulee sisälle Minun kauttani, hän pelastuu”** (Joh 10:9).

Kuva 3. Ilmestysmajan portin oviverho, joka oli kudottu erivärisistä pellavalangoista. Oviverho riippui vaskitangossa vaskikoukuilla, tanko oli neljän hopeapäisen puupylvään varassa.
(Kuva: Courtesy The Tabernacle Home Page by Martyn Barrow)

Sininen värinä kuvaa taivaallista ja jumalallista: **“Katso, teidän Jumalanne!”** (Jes 40:9) ja **“Minun Herrani ja minun Jumalani”** (Joh 20:28). Johananin ilosanoma korostaa juuri Ješuan jumaluutta (Joh 1:1).

Purppura värinä kuvaa kuninkuutta: **“Sinun Kuninkaasi tulee”** (Sak 9:9), **“Ješuan HaMašian Daavidin pojan, Avrahamin pojan sukuluettelo”** (Matt 1:1), **“Minulle on annettu kaikki valta taivaissa ja maan päällä”** (Matt 28:18) ja **“HERRA on oleva koko maan Kuningas. Sinä päivänä HERRA on Yksi ja Hänen Nimensä Yksi”** (Sak 14:9). Mattain ilosanoma korostaa juuri Ješuan kuninkuutta.

Punainen värinä kuvaa sovintoverta: **“Katso, Minun Palvelijani”** (Jes 52:13), **“Mutta Hän on haavoitettu meidän rikkomustemme tähden, runneltu meidän pahain tekojemme tähden. Rangaistus oli Hänen päällensä, että meillä rauha olisi, ja Hänen kautta me olemme paratut”** (Jes 53:5) ja **“Eihän Ihmisen poikakaan tullut palveltavaksi vaan palvelemaan ja antamaan Henkensä lunnaiksi monien edestä”** (Mark 10:45). Markoksen ilosanoma korostaa juuri Ješuan sovittajan virkaa Jumalan Palvelijana.

Vaalea tai pellavanvärinen värinä kuvaa sekä puhtautta että inhimillisyyttä: **“Näin sanoo Joukkojen HERRA: Katso, mies nimeltä Vesa! Omalta pohjaltansa Hän on kasvava, ja Hän on rakentava HERRAN pyhäkön”** (Sak 6:12) ja **“Pilatus sanoi ylipapeille ja väkijoukolle: En löydä mitään syytä rangaista tätä miestä”** (Luuk 23:4), **“En ole todennut Häntä syylliseksi mihinkään, mistä te Häntä syytätte”** (Luuk 23:14). Luukkaan ilosanoma korostaa juuri Ješuan inhimillistä puolta ja puhtautta.

Tämän oviverhon kautta jokainen tuli ilmestysmajan esipihalle, siitä kulkivat niin kohenit, leeviläiset, kuin tavalliset israelilaisetkin, jotka toivat uhrejaan ilmestysmajaan.

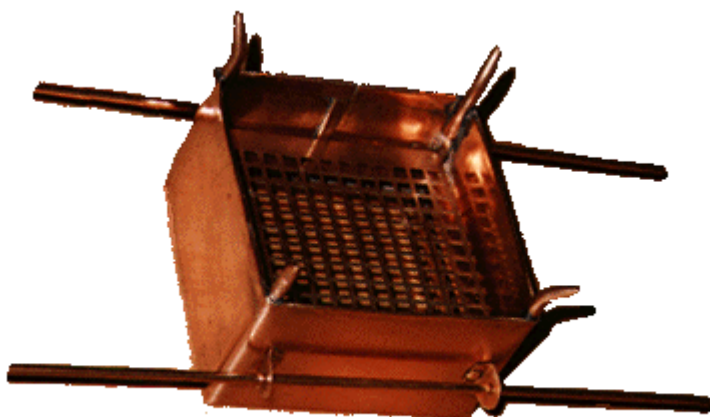
3.3. VASKIALTTARI

Vaskialttaria tai vain alttaria (מִזְבֵּחַ – *mizbê^{ah}*), niin kuin sitä tässä yhteydessä nimitetään, kutsutaan myöhemmin myös polttouhrialttariksi (מִזְבֵּחַ הָעֹלָה – *mizbah hā^cōlâ*), mikä ei kuitenkaan kuvaa täysin sen tehtävää ilmestysmajan kaikkien eläinuhrien alttarina. Varsinaisesta polttouhrialttarista, joka liittyy Israelin kansan yleiseen kahanuutiin (*pappeuteen*) (2.Moos 19:6), on eri säädökset, senhän sai tehdä luonnonkivistä tai maasta (2.Moos 20:24-26), eikä se liittynyt mitenkään ilmestysmajaan. Israelin yleisen kahanuutin poltto- ja yhteysuhreja saattoi uhrata kuka tahansa israelilainen, mutta vain ja ainoastaan Herran erityisestä kehotuksesta, esimerkiksi Gid'on, Š^emuel, Elijahu ja monet muut.

Vaskialttarin kehikko valmistettiin akaasiapuusta, joka päällystettiin vaskilevyillä (2.Moos 27:1-8). Vaski (נְחֹשֶׁת – *nêhōšēṭ*) on seosmetallia, jonka pääainesosana on aina kupari ja toisena ainesosana tina (5-15 %), lisäksi vaski saattoi sisältää pieniä määriä lyijyä ja sinkkiä. Vuoden

1992 raamatunkäännöksessä vaski on korvattu pronssilla, kuitenkin tuon ajan vaski ei ollut tasalaatuista eikä vastannut nykyajan pronssien seossuhteita, tästä syystä vaski on ehdottomasti paras nimitys tälle metalliseokselle. Neliskulmaisen alttarin sivut olivat viisi kyynärää pitkät (2,30 m) ja se oli kolme kyynärää korkea (1,40 m).

Akaasiapuu (עֵץ שִׁטָּה – *‘ēš šittâ* yksikkö; עֵצֵי שִׁטִּים – *‘āšē šittîm* monikko) on erittäin kovaa ja korkealaatuista rakennuspuuta. Se kuvaa lujuutta, kestävyyttä ja inhimillisyyttä, ollen näin kuva sekä Ješuaista että samalla ihmisestä. Vaski kuvaa Raamatussa Jumalan tuomiota erityisesti Jumalaa vastaan puhumisesta ja kapinoinnista (4.Moos 16, Juuda 1:11), alttarin päällystettiin juuri HERRAN tuomitsemien kapinallisten hiilipannujen vaskella (4.Moos 16:38-40).

Kuva 4. Vaskialttari sarvineen, vaskiristikkoineen ja korentoineen.
(Kuva: Courtesy The Tabernacle Home Page by Martyn Barrow)

Ješua on ovi, jonka jälkeen tulee alttari, syntien sovitus Hänen uhrikuolemansa kautta. Ješua kuoli ihmisenä (akaasiapuu) koko maailman synnin tähden, jonka Jumala on tuominnut (vaski). Ihmisen täytyy tulla ensin sisälle Ješuan kautta (ovi), siis uskoa Ješuaan, jotta hän voisi saada syntinsä anteeksi (alttari).

Altтарin vaskella päällystetty akaasiapuu muistuttaa meitä toisaalta siitä, että olemme kaikki ihmisenä tuomion alaisia synnin tähden, toisaalta siitä, että Ješua, vaikka olikin Jumala, juuri ihmisenä (akaasia) kantoi meidän syntimme (vaski) ja otti sovintotyöllään tuomion pois meidän päältämmme. Näin Jumala sovitti maailman Ješuaassa itsensä kanssa (2.Kor 5:19).

Alttari oli sisäpuoleltaan ontto ja sen sisälle tehtiin vaskinen verkko, jonka päällä uhrit poltettiin. Altтарin neljään kulmaan tehtiin myös sarvet (קֶרֶן – *qéren*), jotka olivat samaa kappaletta altтарin kanssa ja nekin päällystettiin vaskella.

Vaskialttariin kuului erilaisia esineitä, jotka piti valmistaa niin ikään vaskesta (2.Moos 27:3). Tuhon poisviemistä varten piti olla lapiot (יָע – *jâc*) ja ämpärit (סִיר – *sîr*). Lisäksi tehtiin hiilipannut (מַחֲתָה – *mahtâ*) ja haarukat (מִזְרָג – *mazlêg*) sekä uhrimaljat (מִזְרָק – *mizrâq*) eläimen verenvuodattamista varten teurastuksen yhteydessä. Verihän kaadettiin altтарin sivulle.

3.4. VASKINEN PESUALLAS

Vaskialttarin ja ilmestysmajan pyhäkön välille piti tehdä vielä vaskinen pesuallas (כִּיּוֹר – *kijjôr*) vaskujalustalle (כֵּן – *kén*), jossa Aharon ja muut kohenit peseytyivät ennen uhreja tai ilmestysmajaan menemistä. Jalkojen ja käsien peseminen oli ehtona, etteivät kohenit kuolisi toimittaessaan palvelusta HERRALLE (2.Moos 30:17-21). Tässä on selkeä kuva parannuksen tekemisestä sisälle tulemisen ja syntien anteeksisaamisen jälkeen. Parannuksen tekeminen

tarkoittaa kääntymistä pois aiemmasta lihallisesta elämästä ja sen jälkeistä vaellusta palvelleen HERRAA (1.Kor 6:9-11).

Kuva 5. Vaskinen pesuallas vaskijalustallaan. Kaksi erilaista mallia.
(Kuvat: Courtesy The Tabernacle Home Page by Martyn Barrow; Courtesy The Wilderness Tabernacle, Ltd. Israel)

Uskovien kaste Ješuan Nimessä on puhtaan omantunnon pyytämistä Jumalalta ja näin kaste on ikään kuin sinetti siitä alkavalle puhtaalle vaellukselle HERRAN seurassa (Apt 22:16, 16:31, Ef 5:26). Kun Ješuan veri on pessyt meidät puhtaksi, emme enää tarvitse kuin jalkojen (ja käsien) pesemistä päivittäin palvellessamme HERRAA (Joh 13:10). Jalkamme likaantuvat varmasti joka päivä, mutta jos olemme tarpeeksi nöyriä, saamme viedä ne Herrallemme, Jumalallemme ja Kuninkaallemme pestäviksi! Näin jokaisen uskovan tulisi olla elävä uhri Herralleen Ješualle.

4. ILMESTYSMAJA, PYHÄ JA KAIKKEIN PYHIN

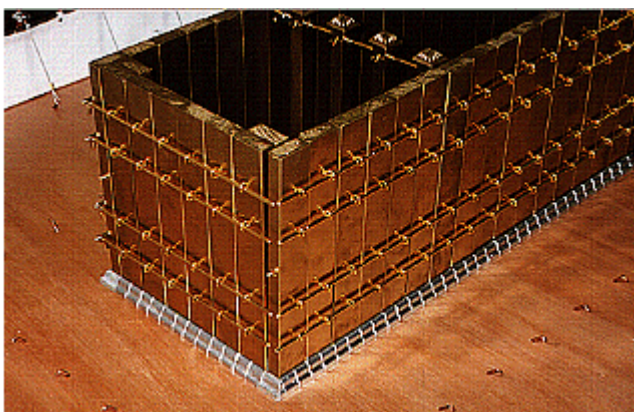
Varsinainen ilmestysmaja (אהל מועד – *ohel mōʿêd*), tai asumus (משכן – *miškân*), koostui seinistä ja niiden päälle pingotetuista telttapeitteistä (יריעה – *jeṛîʿâ*). Pitkulainen pyhäkkö jaettiin kahteen osaan, etummaiseen pyhään (הקדש – *haqqódeš*), jossa Aharon ja hänen poikansa koheneina palvelivat, ja takimmaiseen kaikkein pyhimpään (קדש הקדשים – *qódeš haqqōdāšîm*), johon ei saanut mennä kuin ylimmäinen kohén (הכהן העליון – *hakkohén hāʿeljôn*), siis Aharon, kerran vuodessa suurena sovitustenpäivänä (3.Moos 16:2).

4.1. ILMESTYSMAJAN SEINÄT

Ilmestysmajan seinät piti tehdä akaasialaudoista, jotka olivat saman pituisia ja levyisiä. Lautojen (קרש – *qéreš*) pituus oli 10 kyynärää (4,60 m) ja leveys puolitoista kyynärää (70 cm). Pitkille pohjois- ja eteläsivuille tuli 20 lautaa ja länsisivulle pyhäkön takaseinäksi kuusi lautaa sekä vielä takanurkkiin vahvikelaudat, jotka kiinnitettiin kiinteästi yhteen nurkkalautoihin. Laudat päällystettiin kauttaaltaan kullalla (זָהָב – *zāhāv*) ja niihin tehtiin kultarenkaat, joihin pujotettavilla poikkitangoilla ne saatiin kootuksi seiniksi. Neljä poikkitankoa yhdisti lautoja seinän ulkosivulla ja keskimäinen poikkitanko kulki lautojen läpi.

Jokaisen seinälaudan alle piti valmistaa vielä kaksi hopeajalustaa (אָדֶן כֶּסֶף – *ʿéden késef*) (2.Moos 26:15-37). Ilmestysmajan pituudeksi tuli noin 14 metriä ja leveydeksi reilu neljä metriä. Pyhäkön perältä erotettiin vielä esiripulla kaikkein pyhin, jonka lattia oli reilut neljä kertaa neljä metriä.

Ilmestysmajan seinälaudat, jotka valmistettiin akaasiapuusta, kuvaavat yksilöuskovia. HERRA teki ensimmäisen ihmisen, Aadamin, maan mullasta. Myös puu kasvaa maasta, näin se kuvaa juuri ihmistä. Laudat olivat saman pituisia ja levyisiä, näin uskovatkin ovat keskenään samalla viivalla, kukaan ei ole toistaan suurempi (Matt 20:1-16). Uskovien kesken ei ole myöskään erilaisia tasoja, vaikka sellaista paljon nykyisin opetetaan kristittyjen parissa (Ef 2:8-9). Laudat liitettiin poikkitangoilla yhteen rakennukseksi, joka kuvaa Ješuan ruumiin pyhäkköä, jossa uskovat ovat lautoja tai eläviä kiviä (Ef 2:21-22, 1.Piet 2:5). Kulta kuvaa kuninkuutta, näin laudat edustavat kuninkaallista kahanuutia (Ilm 1:6). Myös pakanauskovat ovat päässeet Ješuassa osallisiksi tästä Israelille kuuluvasta yleisestä kahanuutista.

Kuva 6. Ilmestysmajan poikkitangoilla yhteenliitetyt ja kullalla päällystetyt seinälaudat hopeajalustoillaan. Keskimmäisestä poikkitangosta näkyy vain pää, koska se kulkee kaikkien lautojen läpi.
(Kuva: Courtesy The Tabernacle Home Page by Martyn Barrow)

Poikkitangot (בְּרִיחַ – *berîah*) kuvaavat nöyryyttä, toinen toisensa kunnioittamista, rakkautta ja yhdistävää rauhan sidettä uskovien välillä: **“Minä... kehotan siis teitä vaeltamaan saamanne kutsumuksen arvoisesti, kaikessa nöyrinä, lempeinä ja pitkämielisinä, kärsien toisianne rakkaudessa. Pyrkikää rauhan sitein säilyttämään Hengen ykseys”** (Ef 4:1-3).

Viisi poikkitankoa voi nähdä myös HERRAN asettamina ‘*virkoina*’ seurakunnassa, joiden tehtävänä on yhdistää uskovat yhdeksi Ješuan ruumiiksi: **“Hän antoi toiset (1) apostoleiksi (lähetetyiksi), toiset (2) profeetoiksi, toiset (3) evankelistoiksi, toiset (4) paimeniksi ja (5) opettajiksi tehdäkseen pyhät valmiiksi palvelutyöhön, HaMašian ruumiin rakentamiseen, kunnes me kaikki saavutamme ykseyden uskossa ja Jumalan Pojan tuntemisessa, kypsän miehuuden, HaMašian täyteen täysi-ikäisyyden mitan... noudatamme totuutta rakkaudessa ja kaikin tavoin kasvamme Häneen, joka on Pää, HaMašiah. Hänessä koko ruumis liittyy yhteen ja pysyy koossa jokaisen jänteensä avulla ja kasvaa rakentuakseen rakkaudessa sen voiman mukaan, joka kullakin ruumiinosalla on.”** (Ef. 4:11-16).

Hopeajalustat lautojen alla kuvaavat meidän uskovien lunastusta synnin orjuudesta Jumalan lasten vapauteen Ješuan uhrikuoleman kautta. Hepreankielisessä Raamatussa hopea (כֶּסֶף – *késef*) tarkoittaa myös rahaa, näin se kuvaa sitä suurta hintaa, jonka Herramme maksoi meidän vapauttamisestamme lunastusmaksuna (Matt 13:44-46, 1.Kor 6:19-20, 1.Piet 1:18-19). Uskovan tulee levätä lunastuksen päällä, näin hän ei ole enää kosketuksissa maailman kanssa, vaikka akaasiapuuna onkin maasta peräisin (Joh 15:19, 17:14-16).

4.2. ILMESTYSMAJAN OVIAUKKO

Ilmestysmajan ovella oli viisi kullalla päällystettyä akaasiapuista pylvästä vaskijalustoilla ja niiden varassa tanko, jossa roikkui oviverho (מַסָּכָה – *māsâk*) kultakoukuilla. Tämäkin verho valmistettiin saman värisistä langoista kuin esipihan portin oviverho (2.Moos 26:36-37).

Kuva 7. *Ilmestysmajan ovierho kultakoukkuineen ja tankoineen sekä oviaukko kullalla päällystettyine pylväineen, vaskijalustoineen ja oviverhoineen. Pylväät muodostivat ikään kuin neljä oviaukkoa ilmestysmajaan.*
(Kuvat: Courtesy The Tabernacle Home Page by Martyn Barrow)

Verho muistuttaa uudelleen Ješuaista ovena. Vaikka oviverho oli neliskulmainen (noin 4,20 x 4,20 m), se oli pinta-alaltaan täysin saman kokoinen kuin esipihan portin oviverho. Viisi pylvästä muodostivat ikään kuin neljä oviaukkoa, joista pääsi sisälle ilmestysmajaan, mutta sisäpuolelta näkyi vain yhtenäinen oviverho. Näin pylväiden muodostamat oviaukot kuvaavat neljän evankeliumin esittämää Ješuaa ovena.

4.3. ILMESTYSMAJAN PEITTEET

Laudoista koottujen seinien päälle valmistettiin katto neljästä erilaisesta peitteestä, joilla kaikilla oli erilainen tehtävä ja esikuva. Näin ilmestysmajasta tuli todella pyhäkkörakennus, joka ei ollut vain telttä, vaan tukeva erilaiset säät kestävä rakennus. Kuitenkin se oli mahdollista purkaa, kuljettaa mukana ja pystyttää uudelleen Israelin kansan pitkän erämaavaelluksen aikana.

Ensimmäinen peite, joka ilmestysmajan päälle asetettiin, muodostui kymmenestä kultahakasilla yhteenliitetystä kangaskaistaleesta. Yhteenliitetyn kangaskatteen pituus oli noin 19 metriä ja leveyskin 13 metriä. Kankaat oli kudottu saman värisistä langoista kuin oviverhotkin (sininen, purppura, punainen, pellavanvalkoinen) ja niihin piti kirjailta keruveja (2.Moos 26:1-6).

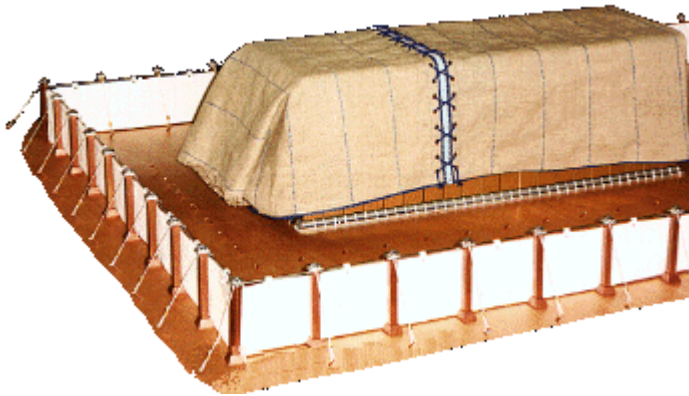
Kuva 8. *Ilmestysmajan ensimmäinen (sisin) peitekangas, jossa käytettiin neljän värisiä lankoja ja johon kirjailtiin keruveja.*
(Kuva: Courtesy The Tabernacle Home Page by Martyn Barrow)

Keruvit (כְּרוּבִים – *kerûv*) kuvaavat sitä taivaallista joukkoa, jonka keskellä Jumala, Joukkojen HERRA, asuu. Keruvien tehtävä on varjella ja tarkkailla (1.Moos 3:24, Hes 28:14). Näin he myös tarkkailevat ja varjelevat kaikkea mitä ilmestysmajassa tapahtuu. Keruvit, niin kuin kaikki

muutkin Jumalan luomat olennot ja luodut, tunnustavat Ješuan jumaluuden ja herruuden Jumalan edessä (Fil 2:10, Ilm 5:11-14).

Profeetta Jehezqel näki keruveja, joilla oli neljät kasvot (Hes 1 ja 10): ihmisen, leijonan, härän ja kotkan kasvot. Keruveilla oli neljä siipeä. Johanen näki neljä olentoa, jotka olivat leijonan, härän, ihmisen ja kotkan näköisiä (Ilm 4). Näillä olennoilla oli kuusi siipeä, samoin kuin myös profeetta Ješajahun näkemillä serafeilla (Jes 6). Keruvien neljät kasvot ja neljän serafin eri muoto kuvaavat Ješuan neljää eri puolta neljän eri evankeliumin esittäminä: leijona kuvaa kuninkuutta (Mattai), härkä kuvaa sovintoverta syntiuhrin muodossa (Markos), ihminen kuvaa Herramme inhimillisyyttä kun Hän tuli ihmiseksi (Luukas) ja kotka kuvaa taivaalla lentävänä taivaallista ja jumalallista (Johanen).

Toinen peite valmistettiin yhdestätoista vuohen karvoista kudotusta kangaskaistasta, jotka liitettiin yhteen vaskihakasilla kahdeksi eri peitteeksi, toiseen kuusi ja toiseen viisi kaistaa. Sitten kummatkin peitteet liitettiin vielä yhteen (2.Moos 26:7-13). Peitteen pituudeksi tuli noin 20 metriä ja leveydeksi 14 metriä. Sauma kahden peitteen osan välillä tuli pyhän ja kaikkein pyhimmän esiripun kohdalle. Tämä vaalea peitesysteemi muodosti teltan sisemmän peitteen päälle.

Kuva 9. *Ilmestysmajan toinen peite, jonka kankaat oli kudottu vuohen karvoista. Peite oli kaksiosainen, toinen osa koottiin kuudesta ja toinen viidestä kaistaleesta. Peitteiden liitoskohta on kaikkein pyhimmän esiripun kohdalla.*

(Kuva: Courtesy The Tabernacle Home Page by Martyn Barrow)

Vuohella (עֵז – *éz* ja שְׂעִיר – *śāśir*) oli tärkeä merkitys suurena sovitustenpäivänä. Silloin valittiin kahdesta vuohesta arvalla toinen, joka teurastettiin ja toinen, joka lähetettiin erämaahan Azazelille (3.Moos 16). Jostakin kumman syystä vuohi on käännetty suomalaisessa 1933 raamatunkäännöksessä kauriiksi. Tradition mukaan erämaahan lähetetty vuohi piti pudottaa Azazelin (עֲזָזֵל – *‘āzāzēl*) kalliojyrkänteeltä alas (*Mišna, Talmud Bavli, Talmud Jerušalmi: Joma*). Uhrattu vuohi edusti Jumalan anteeksiantoa verenvuodatuksen kautta ja erämaahan lähetetty vuohi sitä, että Jumala haluaa unohtaa anteeksiannetun synnin. Näin vuohet edustavat synnitöntä Ješuaa, jonka Jumala teki synniksi meidän tähtemme, eikä enää muista meidän rikkomuksiamme (2.Kor 5:21).

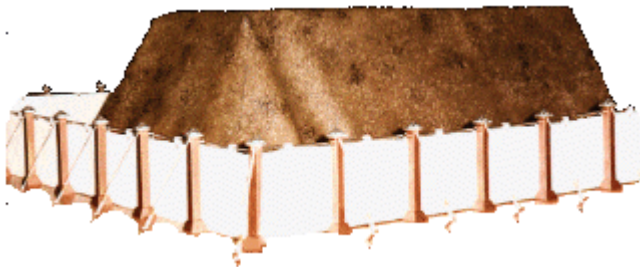
Kolmas ja neljäs peite valmistettiin suojaksi edellisten päälle ja niistä muodostui varsinainen telttamainen kattorakennelma ilmestysmajan ympärille.

Kolmas peite valmistettiin punaiseksi värjätystä oinaan eli pässin (אֵיל – *‘ájil*) tai vuohipukin nahoista (2.Moos 26:14). Punainen väri kuvaa verta, siis taas kerran Ješuan sovintotyötä. Suuren katteen valmistaminen nahasta (20 x 14 m) ja värjäminen oli erittäin kallista, näin se muistuttaa Ješuan lunastustyön valtavasta hinnasta.

Kuva 10. *Ilmestysmajan kolmas peite, joka oli valmistettu punaiseksi värjätystä pässin tai vuohipukin nahoista.*
(Kuva: Courtesy The Tabernacle Home Page by Martyn Barrow)

Uloin neljäs peite valmistettiin sireenin eli merilehmän (שִׁרְיָן – *táħaš*) nahoista, tosin on hieman epävarmaa mitä merieläintä hepreankielen sana tarkoittaa (2.Moos 26:14). Merinisäkkään paksu ja hyvin vedenpitävä nahka muodosti ilmestysmajan uloimman katteen, varsinaisen katon, joka suojasi niin sateelta kuin Auringon paahteeltakin.

Kuva 11. *Ilmestysmajan uloin suojapeite, joka oli valmistettu jonkin merinisäkkään vedenpitävästä nahasta.*
(Kuva: Courtesy The Tabernacle Home Page by Martyn Barrow)

Ilmestysmajan peitteet pitivät huolen myös siitä, ettei seinän kultalaudoista näkynyt mitään ulospäin. Myös korkea (2,30 m) aitaus esti ilmestysmajan esipihalle näkemisen ulkopuolelta.

4.4. ILMESTYSMAJAN ESIRIPPU

Eriytynen esirippuverho (פְּרֻכֶּת – *pāróket*) erotti pyhäkön pyhän (הַקֹּדֶשׁ – *haqqódeš*), jossa kohenit palvelivat, kaikkein pyhimmästä (קֹדֶשׁ הַקֹּדֶשִׁים – *qódeš haqqódeším*), johon liitonarkki sijoitettiin (2.Moos 26:33). Näin kohenit, joilla ei ollut lupaa mennä kaikkein pyhimpään, eivät koskaan nähneet HERRAN liiton arkkia.

Esirippu kudottiin saman värisistä langoista kuin muutkin oviverhot ja pyhäkön sisin peite. Esirippuun kirjailtiin myös keruveja niin kuin sisimpäänkin peitteeseen. Esirippu roikkui tangossa kultakoukuilla neljän kullalla päällystetyn ja hopeajalustoilla seisovan akaasiapylvään varassa (2.Moos 26:31-33).

Ješuan ruumis on tämä esirippu, jonka kautta meillä kaikilla on Uudessa liitossa pääsy kaikkein pyhimpään Isän luo (Hep 10:19-20). Uhrikuolemallaan Ješua purki erottavan väliseinän tai muurin niin juutalaisten ja pakanoiden kuin Jumalan ja ihmisenkin välistä (Ef 2:11-16), silti Israelilta ei otettu pois sen erityisasemaa Jumalan valittuna kansana. Ješuan antaessa Henkensä pyhäkön ovet avautuivat ja esirippu halkesi keskeltä kahtia. Todennäköisin ristiinnaulitsemispaikka, Golgolta (גִּלְגֹּלְתָא – *golgoltâ*), oli Öljymäen rinteellä lähellä Gatšemanen puutarhaa, koska paikalla ollut sadanpäällikkö näki tapahtuman (Luuk 23:44-49). Pyhäkön ovi oli itään päin, siis Öljymäelle, ja pyhäkössä paloi kymmenen menoraa, joten kaikki ristiinnaulitsemispaikalla olevat näkivät ylemmää rinteestä suoraan pyhäkön sisälle korkeiden

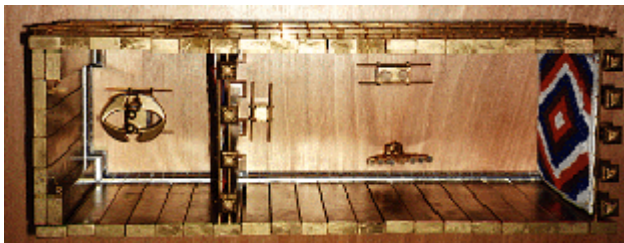
ovien avautuessa kun muuten oli pimeää, ja näin sadanpäämieskin sai todistaa esiripun halkeamisen. Toisen pyhäkön ennallistusten perusteella on mahdollista nähdä juuri Öljymäen rinteeltä esiripun muurien ylitse suoraan sisälle pyhäkköön ovien ollessa auki. Tämän Luukkaan kertoman sadanpäällikön todistuksen perusteella en usko, että Golgolta olisi sijainnut nykyisen pyhänhaudankirkon paikalla tai puutarhahaudan läheisellä kukkulalla.

Kuva 12. Keruveilla kirjailtu esirippu, joka erotti pyhän kaikkein pyhimmästä.
(Kuva: Courtesy The Taberncle Home Page by Martyn Barrow)

5. ILMESTYSMAJAN ESINEET

Ilmestysmajan kaikkein pyhimmässä oli vain liitonarkki, muut esineet kuuluivat pyhän sisustukseen. Pyhän pohjoisseinällä sijaitti kultainen kasvojenleipien pöytä, eteläseinällä kultainen menora, seitsenhaarainen lampunjalka (2.Moos 25:35), ja esiripun edessä kultainen suitsutusalttari (2.Moos 30:6).

↑ Pohjoinen

Kuva 13. Ilmestysmajan pyhäkkö esineineen ylhäältä nähtynä. Kaikkein pyhin liitonarkkineen on vasemmalla, sitten esirippu pylväineen, suitsutusalttari esiripun edessä, kasvojenleipien pöytä keskellä ylhäällä ja sen alapuolella menora, ja vielä oikealla oviverho pylväineen. Seinäautojen poikkitangot näkyvät hyvin pohjoisseinällä ja hopeajalustat etelä- ja länsiseinillä.
(Kuva: Courtesy The Taberncle Home Page by Martyn Barrow)

5.1. PÖYTÄ JA KASVOJENLEIVÄT

Kasvojenleiville (לֶחֶם הַפָּנִים – *lehem happānîm*) piti valmistaa pöytä (שֻׁלְחָן – *šulḥân*) akaasiapuusta ja päällystää se kullalla. Pöydän pituus oli kahden kyynärän (1 m), leveys kyynärän (50 cm) ja korkeus puolentoista kyynärän (70 cm) verran. Pöytään piti tehdä myös korennot, jotta sitä saattoi kantaa. Pöydän reunaan tehtiin kämmenen korkuinen koristelista ikään kuin kruunuksi. Myös kultaiset juomauhriastiat sijoitettiin pöydälle (2.Moos 25:23-30).

Uudet happamattomat kasvojenleivät asetettiin pöydälle joka sapatiksi kahteen kasaan niin, että kummassakin kasassa oli kuusi leipää, näin leipiä oli kaksitoista Israelin sukukuntien mukaan. Leipien päälle laitettiin vielä suitsuketta. Kasvojenleivät kuuluivat Aharonille ja hänen pojilleen,

siis koheneille, ja vain he saivat syödä ne pyhässä paikassa (3.Moos 24:5-9).

Kuva 14. Akaasiapuusta valmistettu kullalla päällystetty pöytä korentoineen ja koristelutoineen kasvojenleipiä varten.
(Kuvat: Courtesy The Wilderness Tabernacle, Ltd. Israel)

Kefa sanoo, että ne jotka uskovat Ješuaan ja ovat maistaneet HERRAN hyvyyttä (1.Piet 2:3), eivät ole vain hengellinen huone (pyhäkkö), vaan pyhiä koheneita (1.Piet 2:5), kuninkaallisia koheneita (1.Piet 2:9), uhratakseen hengellisiä uhreja, jotka Ješuan kautta ovat Jumalalle mieluisia (1.Piet 2:4-5). Näin me koheneina palvelemme HERRAA uskon kautta Ješuaan ja Pyhällä Hengellä voideltuina. Uhrien lisäksi meidän ruokamme on pöydällä oleva happamaton leipä. Ješua on Jumalan uhri ja happamaton leipä, joka tuli alas taivaista antamaan maailmalle elämän (Joh 6:33-35, 47), kruunattuna kirkkaudella ja kunnialla (Hep 2:9).

Kuva 15. Pöytä korentoineen ja kasvojenleivät kahdessa kasassa sekä juomauhreihiin käytettäviä astioita.
Vasemmanpuoleisessa kuvassa on kasvojenleipien päällä vielä suitsukeastiat.
(Kuva: Courtesy The Tabernacle Home Page by Martyn Barrow; Courtesy BiblePlaces.com, Timna Park, Israel)

Kaksitoista kasvojenleipää kuvaa koko Israelin kansaa seurakuntana HERRAN huoneessa ja yhteyttä uskovien välillä (1.Tim 3:15). Muista, että pakanauskovat on villeinä oksina oksastettu juuri Israelin jaloön öljypuuhun, siis Israelin seurakuntaan, ja vain uskon kautta Ješuaan pakanat ovat päässeet osallisiksi Israelille kuuluvasta siunauksesta (Room 11). Kasvojenleipien päälle asetettiin suitsuketta. Meidän tulisi uskovina seurata Herramme Ješuan esimerkkiä ja olla täydellinen suloisesti tuoksuva uhri HERRALLE (Ef 5:1-2), se on meidän järjellinen Jumalan palveluksemme (Room 12:1).

Pöydälle sijoitettiin kullasta valmistetut juomauhreihiin tarvittavat astiat. Elävän leivän lisäksi

Ješua on meille uskoville myös elävä juoma (Joh 4:14, 6:54-58, 35).

5.2. MENORA, KULTAINEN SEITSENHAARAINEN LAMPUNJALKA

Kultainen seitsenhaarainen lampunjalka (מְנוֹרָה – *menōrâ*), menora, piti takoa yhdestä talentin painoisesta kultakimpaleesta. Jokaiseen menoran haaraan tehtiin kolme mantelinkukkanuppua ja keskimmäiseen varteen neljä nuppua (2.Moos 25:31-40).

Kuva 16. *Menora, kultainen seitsenhaarainen lampunjalka, joka taottiin yhdestä kultakimpaleesta.*
(Kuva: Courtesy The Wilderness Tabernacle, Ltd. Israel)

Menora sijoitettiin ilmestysmajan eteläseinälle vastapäätä pöytää ja kasvojenleipiä (2.Moos 26:35). Kohenien tuli hoitaa menoran lamppuja aamuin illoin, jotta ilmestysmajassa olisi valoa hoitaa sinne kuuluvat askareet (2.Moos 27:21).

Menora kuvaa Herraamme Ješuaa todellisena Jumalan Valona: **“Hänessä oli elämä, ja elämä oli ihmisten Valo. Valo loistaa pimeydessä, eikä pimeys sitä ymmärtänyt”** (Joh 1:4-5), **“Todellinen Valo, joka valaisee jokaisen ihmisen, oli tulossa maailmaan”** (Joh 1:9) ja **“Ješua puhui taas heille ja sanoi: ‘Minä olen maailman Valo. Se, joka seuraa Minua, ei koskaan vaella pimeydessä, vaan hänellä on elämän Valo.’** (Joh 8:12). Me todella tarvitsemme joka päivä Jumalan Valoa: **“Sillä Sinun tykönäsi on elämän lähde; Sinun valkeudessasi me näemme valkeuden.”** (Ps 36:10).

Meidän tulee myös vaeltaa Hänen Valossaan ja siitä tulee keskuuteemme todellinen yhteys: **“Mutta jos me vaellamme valossa, niin kuin Hän on valossa, meillä on yhteys keskenämme ja Ješuan, Hänen Poikansa, veri puhdistaa meidät kaikesta synnistä.”** (1.Joh 1:7). Valossa vaeltaminen tulee elämässämme näkyviin kaikenlaisena hyvytenä: **“Ennen te olitte pimeys, mutta nyt te olette valo Herrassa. Vaeltakaa valon lapsina, sillä valon hedelmä ilmenee kaikenlaisena hyvytenä, oikeamielisyytenä ja totuutena. Tutkikaa siis, mikä on Herralle mieleistä.”** (Ef 5:8-10). Valossa vaeltava vaeltaa myös Totuudessa, sillä Valo paljastaa kaiken mitä meissä on, myös sen synnin ja lian, josta meidän tulee tehdä päivittäin parannusta.

Menoran seitsemän haaraa ja lamppua kuvaavat Jumalan seitsemää Henkeä (Ilm 4:5). Kirjoittaessaan Ješuaista, profeetta Ješajahu ilmoitti meille Pyhän Hengen seitsemän eri tehtävää tai osa-aluetta (Jes 11:2), jotka toimivat täydellisesti Herramme Ješuan kohdalla silloin, kun Hän vaelsi lihassa Israelin kansan keskellä täynnä Pyhää Henkeä.

Raamattuhan ei tunne mitään kolminaisuusoppia. Jumala on Yksi ja Ainoa (5.Moos 6:4), Hänessä ei ole kolmea *‘persoonaa’*. Persoonaooppi perustuu pakanalliseen kreikkalais-roomalaiseen filosofiaan, jota Raamatun Sana ei tunne. Ješua otti ihmisen muodon (Fil 2:6-11),

syntyi Pyhästä Hengestä ja oli täynnä Pyhää Henkeä (Matt 1:20, Luuk 1:35). Ješua itse todistaa monessa kohdassa olevansa Isässä ja Isän olevan Hänessä (esimerkiksi Joh 14:6-11, 17:21-23), näin emme voi erotella Ješuaa, Isä-Jumalaa ja Pyhää Henkeä toisistaan. Vain silloin kun Ješua vaelsi lihasna, hän oli Isän Palvelija meidän tähtemme, ja vain silloin saatoimme nähdä Hänet Poikana, siis Lähetettynä ja Isän Lähettäjänä, mutta silloinkin Ješua teki vain Isän tekoja (Joh 14:11) Pyhän Hengen voimalla (Matt 12:28) ja osoitti meille Isän itsessään (Joh 14:7).

Nyt Ješua on Isän luona ja istuu Hänen oikealla puolellaan (Hepr 1:3, 8:1) palvelen taivaallisessa ilmestysmajassa ylimmäisenä kohenina (Hep 8:2). Tuhatvuotisen Kuningaskunnan aikana juuri Ješua hallitsee Kuninkaana Isän Nimellä: **“HERRA on oleva koko maan Kuningas. Sinä päivänä HERRA on Yksi ja Hänen Nimensä Yksi”** (Sak 14:9). Tässä Zekarjan kirjan kohdassa heprealaisessa tekstissä käytetään vain HERRAN Pyhää Nimeä (יהוה) vaikka siinä puhutaan varmasti Ješuaasta Kuninkaana ja HERRANA! Emme siis voi mitenkään erottaa Ješuaa Isästä eri *‘persoonana’*.

Mantelinkukkanuput menoran varressa ja oksissa kuvaavat vartioita. Mantelinkukkanuppu on hepreaksi *‘mešūqqad’* (מְשֻׁקָּד – *m^ešūqqâd*), se tulee sanasta *‘šaqed’* (שָׁקַד – *šāqêd*), *‘mantelipuu’*, joka puolestaan on peräisin verbijuuresta *‘šaqad’* (שָׁקַד – *šāqâd*) *‘vartioida’*, *‘varjella’*. Nuput ikään kuin vartioivat öljyn puhtautta sen virratessa lamppuihin. Jokaisen uskovan vaelluksen ja puheen tulisi olla sellaista, että se on kulkenut Pyhän Hengen vartion läpi, näin se on varmasti puhdasta ja HERRAN mielen mukaista.

Menoran keskimäinen varsi kuvaa Ješuaa. Sen lamppu (נֵר – *nêr*) sytytetään ensin ja siitä sytytetään muut lamput. Ješua sytytti opetuslapsensa omalla kirkkaudellaan ja he toimivat sytyttäjinä missä sitten liikkuvatkin, Jerusalemissa ja Juudeasta Samarian kautta maan ääriin saakka (Apt 1:8). Ješua näkee paikalliset uskovien yhteisöt lamppuina (Ilm 1:20). Hän myös ylimmäisenä kohenina valvoo niiden kirkkautta ja putsaa niitä silloin kun sitä tarvitaan.

Lamppujen hoitamiseen tehtiin myös sakset (מְלַקְחִים – *melqāhājim*), joilla lamppujen sydämiä putsattiin karstasta, jota niihin kertyi palamisen yhteydessä, sekä karstakupit (מַחְתָּה – *mahtâ*), joihin karsta putsattiin lampuista. Niin sakset kuin karstakupitkin valmistettiin samasta kultakimpaleesta, josta menora taottiin (2.Moos 25:38-39).

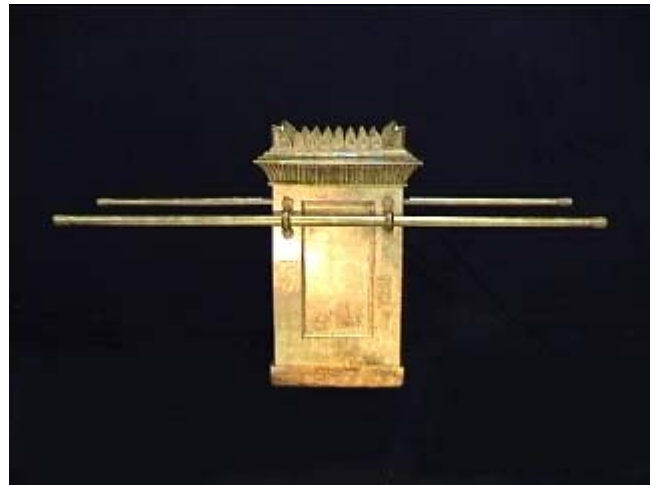
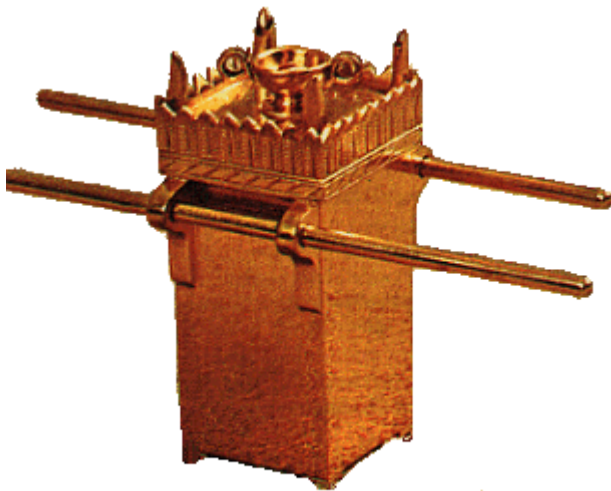
5.3. KULTAINEN SUITSUTUSALTTARI

Suitsutusalttari (מִזְבֵּחַ – *mizbê^{ah}*) valmistettiin akaasiapuusta ja päällystettiin kullalla. Siihen tehtiin koristelista kruunuksi ja sarvet neljään kulmaan sekä korennot sen kantamista varten. Altтарin pohja oli neliskulmainen, sen sivu oli kyynärän verran (50 cm), ja korkeus kaksi kyynärää (1 m). Suitsutusalttari sijoitettiin ilmestysmajan pyhään esiripun eteen (2.Moos 30:1-6). Suitsutusalttarilla poltettiin hyvänhajuista suitsuketta aamuin ja illoin aina kun lamput huollettiin (2.Moos 30:7-9). Kerran vuodessa Suurena sovitustenpäivänä Aharonin, ylimmäisen kohenin, piti toimittaa sovitus sarvien päällä sivelemällä niihin syntiuhrin verta (2.Moos 30:10, tämä jae on käännetty niin oudosti suomalaisessa 1933 raamatunkäännöksessä, että asiaa on vaikea ymmärtää vaikka se on hepreaksi todella selvä, sama koskee jaetta 3.Moos 16:18).

Suitsutus (קָטַרַת – *qetōret*) on Raamatussa esikuva rukouksesta (Ps 141:2, Ilm 5:8). Kruunulista altтарin reunassa kuvaa Ješuan kuninkuutta (Hep 2:9) ja samalla kuninkaallista kahanuutia (Ilm 1:6), niin kuin pöydänkin kohdalla. Rukous on tärkeä osa jokaisen uskovan päivittäistä vaellusta (Dan 6:10, Matt 6:5-18), meidän tulisi rukoilla ja kiittää lakkaamatta (1.Tess 5:17-18, Ef 6:18-19). Kun rukouksemme ovat suitsutusalttarilla, HERRA lisää rukouksiimme suitsuketta, ja suitsukkeen savu nousee Hänen kasvojensa eteen (Ilm 8:3-4) ja saa aikaan suuria asioita maan päällä, siis rukousvastauksia (Ilm 8:5).

Suitsutusalttarin päällä piti myös toimittaa sovitus syntiuhrin verellä (2.Moos 30:10, 3.Moos 4:7, 16:18).

Siutsuke piti valmistaa tarkan ohjeen mukaisesti, sen tuli olla puhdasta, pyhää ja suolattua (2.Moos 30:34-36) ja sitä sai käyttää vain ilmestysmajan suitsutusalttarilla (2.Moos 30:37-38). Tämä kuvaa Ješuan ohjetta meille kun anomme Isältä: **“Totisesti, totisesti Minä sanon teille: mitä ikinä te anotte Isältä Minun Nimessäni, sen Hän antaa teille... Anokaa, niin te saatte, että ilonne olisi täydellinen”** (Joh 16:23-24). Meidän tulee rukoilla kaiken aikaa Hengessä ja Totuudessa Ješuan, todellisen syntiuhrin ja sovituksen, Nimessä, se on suitsutusta HERRALLE (Joh 4:23-24). Jatkuva rukous on tärkeää uskovan vaelluksessa myös siksi, että sen kautta saamme voimaa vastustaa kiusauksia (Matt 26:41), vai voisitko kuvitella tekeväsi syntiä rukoillessasi!

Kuva 17. Akaasiapuusta valmistettu kullalla päällystetty suitsutusalttari koretoineen.
(Kuvat: Courtesy The Tabernacle Home Page by Martyn Barrow; Courtesy The Wilderness Tabernacle, Ltd. Israel)

Viimeisen seder-aterian jälkeen (Joh 17) Ješua rukoili suitsutusalttarilla ylimmäisenä kohenina Malqitsedeqin (מַלְכִי שֶׁדֶּדֶק – *malkî šēdeq*) järjestyksen mukaan ja anoi Isältä erityisesti kolme asiaa:

- 1. Varjele!:** **“Pyhä Isä, varjele heidät Nimessäsi, jonka olet antanut Minulle, että he olisivat yhtä niin kuin Me”** (jae 11).
- 2. Pyhitä!:** **“Pyhitä heidät Totuudessa, Sinun Sanasi on Totuus”** (jae 17).
- 3. Kirkasta!:** **“Sen kirkkauden, jonka Sinä olet antanut Minulle, Minä olen antanut heille, jotta he olisivat yhtä, niin kuin Me olemme yhtä – Minä heissä ja Sinä Minussa – jotta he olisivat täydellisesti yhtä ja maailma tietäisi, että Sinä olet lähettänyt Minut ja rakastanut heitä, kuten Sinä olet rakastanut Minua”** (jakeet 22-23).

Kaikkien näiden kolmen pyynnön tavoitteena on todellinen **YHTEYS** uskovien välillä! Kuinka voimmekaan olla yhtä niin kuin Ješua ja Isä ovat yhtä! Tämän valtavan rukouksen jälkeen Ješua lähti opetuslastensa kanssa kaupungista Öljymäen juurella sijaitsevaan Gatšemanen puutarhaan.

Gatšemen (גַּת שֶׁמֶן – *gat šēmen*) tarkoittaa valtavaa kivistä öljypuristinta, jossa pyöreää kiveä vieritetään oliivien päällä, joista öljy tirskuu ulos. Myös Herramme Ješua oli valtavan taakan alla rukoillessaan Gatšemanen puutarhassa kun Hänen hikensäkin oli kuin veripisarot (Luuk 22:44). Taakka, joka Ješuaa painoi, oli minun ja sinun suuri syntivelka, jonka Hän otti päälleen meidän päättämme ja sovitti näin koko maailman synnin antamalla Henkensä. Ješua, joka itse oli synnitön, kuoli todella vapaaehtoisesti juuri antamalla itse Henkensä (1.Kor 15:3, Luuk 23:46,

Joh 19:30). kuolemalla ei ollut Häneen mitään valtaa, koska kuoleman ota tai pistin on synti (1.Kor 15:56). Näin Ješua oli valta antaa Henkensä ja ottaa se takaisin (Joh 10:17-18). Ylösnousemuksellaan Ješua osoitti olevansa synnitön Jumalan Poika, joka sovitti meidän kaikkien ja koko maailman synnin: **“Pyhyiden Hengen puolesta Hänet on kuolleista nousemisen kautta osoitettu Jumalan Pojaksi voimassa”** (Room 1:4), olemalla itse täydellinen syntiuhri (Hep 7:27, 9:11-28, 10:12).

Gatšemanen puutarhan lähellä on luola, jossa on sijainnut öljypuristin. Tällainen kivinen öljypuristin on koristeena myös Jerusalemin vanhassa kaupungissa erään kahvilan edessä HaJehudim kadulla, kohdassa, josta pääsee Hurva-aukiolle ja jossa on kaivettu esille Aelia Capitolinan aikaista Cardo-kauppakatua.

5.4. LIITONARKKI

Ilmestysmajan kaikkein pyhimpään piti valmistaa arkku (אָרוֹן – *arōn*) akaasiapuusta ja päällystää se kullalla kauttaaltaan, tätä arkkia nimitetään heprealaisessa Raamatussa usein myös liitonarkiksi (אָרוֹן הַבְּרִית – *arōn habb'erîṭ*), todistuksen arkiksi (אָרוֹן הָעֵדוּת – *arōn hā'ēdūt*) ja HERRAN tai Jumalan arkiksi. Liitonarkin mitat olivat kaksi ja puoli kyynärää (120 cm) pitkä sekä puolitoista kyynärää (70 cm) leveä ja korkea. Liitonarkkiin tehtiin myös korennot sen kantamista varten (2.Moos 25:10-15). Arkin sisälle sijoitettiin Jumalan kirjoittamat Kymmenen käskysanaa (2.Moos 25:16, 21).

Liitonarkin päälle tehtiin akaasiapuusta kansi (כַּפֹּרֶת – *kappōret*) ja sen päälle kaksi akaasiapuusta keruvia, jotka levittivät siipensä kannen päälle. Sekä kansi että keruvit päällystettiin kullalla (2.Moos 25:17-21). Kreikankielisessä Septuaginta-käännöksessä kansi on käännetty sanalla 'armoistuin' tai 'sovituspaiikka' (ἱλαστήριον – *hilastêrion*). Heprean sana 'kapporet' tulee verbijuuresta 'kafar' (כָּפַר – *kāfár*) 'peittää', josta saadaan myös verbi 'kipper' (כִּפֵּר – *kippér*) 'sovittaa'. Näin kansi on todella sovituspaiikka. HERRA lupasi myös ilmestyä Mošelle kannen päältä keruvien välistä (2.Moos 25:22).

Kuva 18. Akaasiapuusta valmistettu ja kullalla päällystetty liitonarkki korentoineen, jonka päällä on kansi ja kannella kaksi kultaista keruvia. Liitonarkkia säilytettiin ilmestysmajan kaikkein pyhimmässä, jonne vain ylimmäinen kohen sai mennä kerran vuodessa suurena sovitustenpäivänä.
(Kuva: Courtesy The Wilderness Tabernacle, Ltd. Israel)

Kerran vuodessa suurena sovitustenpäivänä (יּוֹם הַכִּפּוּרִים – *jōm hakkippūrîm*) Aharonin, ylimmäisen kohenin, tuli ensin viedä hiilillä ja suitsukkeella täytetty hiilipannu esiripun sisäpuolelle, ettei näkisi liitonarkkia mennessään kaikkein pyhimpään ja kuolisi. Sitten hän meni savun täyttämään kaikkein pyhimpään ja pirskontti ensin syntiuhrivasikan verta liitonarkin päälle

ja sen jälkeen vuohipukin verta. Tämän jälkeen hänen tuli vielä toimittaa sovitus suitsutusalttarin päällä sivelemällä syntiuhrivasikan ja vuohipukin verta alttarin sarviin. Näin HERRA sovitti kaikki kansansa synnit (3.Moos 16).

Liitonarkki kuvaa Herraamme Ješuaa ja sitä Uutta liittoa, jossa HERRA lupasi asettaa Tooransa israelilaisten sydämiin (Jer 31:33). Liitonarkkiin asetettiin myös kupillinen mannaa ja myöhemmin Aharonin mantelipuinen sauva, joka yhden yön aikana oli vironnut eloon kun siihen puhkesi lehtiä, kukkia ja kypsiä manteleita (4.Moos 17). Ješuan sydämessä oli sekä Toora että taivaallinen ruoka, sanoihan Hän itse: **“Minun ruokani on se, että teen Lähettäjäni tahdon ja vien Hänen työnsä päätökseen”** (Joh 4:34).

Ylimmäisenä kohenina Ješua vei oman verensä kaikkein pyhimpään ja toimitti näin täydellisen sovituksen kansalleen Israelille. Hän avasi meille täydellisellä uhrikuolemallaan tien kaikkein pyhimpään, suoraan Isän syliin. Ješuaassa voimme vapaasti katsella ja lähestyä Isää (Joh 14:6-11) eikä meidän tarvitse pelätä kuolevamme! Enää ilmestysmajan pyhän ja kaikkein pyhimmän välillä ei ole erottavaa esirippua, joka repesi kahtia Ješuan huutaessa ristillä: **“SE ON TÄYTETTY!”** ja antaessaan Henkensä (Joh 19:30).

6. JERUSALEMIN PYHÄKKÖ

HERRA valitsi mielensä mukaisen miehen, Daavidin, kuninkaaksi hylkäämänsä Šaulin sijaan (1.Sam 16). Daavid halusi rakentaa HERRALLE pyhäkön valloittamaansa Jerusalemin kaupunkiin, josta hän oli tehnyt Israelin kuningaskunnan ikuisen pääkaupungin. HERRA todella valitsi Jerusalemin Nimensä asuinpaikaksi ja ilmoitti Daavidille, että hänen poikansa rakentaa pyhäkön HERRALLE (2.Sam 7). Myöhemmin Daavidin poika, Š^elomo, rakensi ensimmäisen pyhäkön Jerusalemiin (1.Kun 6-8).

Jerusalemin pyhäköstä ja sen valtavista, kauaskantoisista messiaanista ja lopunaikoihin liittyvistä esikuvista en kirjoita nyt enempää, ehkä tulevaisuudessa kirjoitan niistä toisen kirjoituksen, jos Herrani armossaan sen suo.

7. LÄHDELUETTELO

Internet:

- <http://www.domini.org/tabern/tabhome.htm>
- <http://www.wildernesstabernacle.com>
- <http://www.bibleplaces.com/tabernacle.htm>

Kirjallisuus:

- Aejmelaesus, Anneli: TÄYTTÄ HEPREAA. JOHDATUS VANHAN TESTAMENTIN HEPREAAAN. Kirjapaja, Helsinki 2003. 3. täysin uudistettu painos.
- Aejmelaesus, Lars: UUDEN TESTAMENTIN KREIKAN KIELIOPPI. Kirjapaja, Helsinki 2003.
- Ariel, Israel (rabbi): THE HOLY TEMPLE OF JERUSALEM. Temple Institute, Karta, Jerusalem 2005 (hepreakielinen).
(אריאל, ישראל, הרב: בית המקדש בירושלים. מכון המקדש, פרטא ירושלים 2005)
- BibleWorks⁷. Software for Biblical Exegesis and Research. BibleWorks, LLC 2006.
- BIBLIA HEBRAICA STUTTGARTENSIA. תורה נביאים וכתובים. Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart, Saksa 1997.
- BIBLIA, SE ON KOKO PYHÄ RAAMATTU. VUODEN 1776 KÄÄNNÖKSEN KORJATTU

TEKSTI VUODEN 1852 KYMMENENNESTÄ PAINOKSESTA. Raamattutalo Oy, Pieksämäki 1998.

- Boyarin, Jonatan: THINKING IN JEWISH. The University of Chicago Press, Chicago, USA 1996.
- Brown, Francis: THE BROWN-DRIVER-GRIGGS HEBREW AND ENGLISH LEXICON. Hendrickson, USA 2004. 8. painos. (Perustuu teokseen, William Gesenius: HANDWÖRTERBUCH ÜBER DAS ALTE TESTAMENT).
- Davidson, Benjamin: ANALYTICAL HEBREW AND CHALDEE LEXICON. Hendrickson, USA 1985.
- Delshad, Ester; Moisio, Rauha; Santala, Risto & Seppälä, Seppo (toim.): HEPREA-SUOMI SANAKIRJA. Suomen Karmel-yhdistys. Ari-paino, Saarijärvi 1981.
- Engel, Ivan: GRAMMATIK I GAMMALTESTAMENTLIG HEBREISKA. Almqvist&Wiksell, Nacka, Ruotsi 1987. 2. painos.
- Even-Shoshan, Abraham (toim.): A NEW CONCORDANCE OF THE BIBLE. קונקורדנציה חדשה לתנ"ך. Thesaurus of the Language of the Bible. Hebrew and Aramaic. Roots, Words, Proper names, Phrases and Synonyms. המלון החדש, Israel 2000. 5. painos. (Hepreankielinen).
- FROM THE FOUNDATIONS. A LEXICON OF CONCEPTS IN JUDAISM. מן היסוד. Karta, Jerusalem, Israel 1986. (Hepreankielinen).
- Glatzer, Mordechai (toim.): COMPANION VOLUME. הארות. JERUSALEM CROWN. כְּתָר יְרוּשָׁלַיִם. The Bible of the Hebrew University of Jerusalem. Jerusalem, Israel 2002.
- Goldberg, Harvey E. (toim.): THE LIFE OF JUDAISM. University of California Press, Berkeley, USA 2001.
- Gyllenberg, Rafael: UUDEN TESTAMENTIN KREIKKALAIS-SUOMALAINEN SANAKIRJA. Yliopistopaino, Helsinki 2001. 5. painos.
- Hallenberg, Helena & Perho, Irmeli: ARABIAA VASTA-ALKAJILLE – SEESAM AUKENE! Yliopistopaino, Helsinki 2002.
- Harviainen, Tapani & Illman, Karl-Johan (toimittaneet): JUUTALAINEN KULTTUURI. Otava, helsinki 1998.
- Har-Zahav, Tzvi: HEPREAN KIELIOPPI. 6-osainen. Tel-Aviv, Israel 1956. (Hepreankielinen). (הרִזָּהב, צָבִי: דְּקָדוּק הַלְשׁוֹן הָעֵבְרִית. הוצאת מחברות לספרות. תל-אביב ישראל אל 1956).
- ISO RAAMATUN TIETOSANAKIRJA (3 osaa). Raamatun Tietokirja, Tikkurila 1972.
- Jastrow, Marcus: THE DICTIONARY OF THE TARGUMIM, THE TALMUD BAVLI AND YERUSHALMI, AND THE MIDRASHIC LITERATURE חורב. ת – א, Jerusalem, Israel 1903.
- JERUSALEM CROWN. כְּתָר יְרוּשָׁלַיִם. The Bible of the Hebrew University of Jerusalem. Jerusalem, Israel 2000.
- Kashani, Reuben: ISRAELIN JUHLAT JA KULTTUURIPERINNE. Beracha-kutannus. Kirjapaino Fram, Vaasa 1998.
- Kautzsch, E. (toim.): GESENIUS' HEBREW GRAMMAR. Clarendon Press, Oxford, Englanti 1910. 2. laajennettu englannin kielinen painos.

- Kedourie, Elie (toim.): THE JEWISH WORLD. REVELATION, PROPHECY AND HISTORY. Thames&Hudson, Lontoo, Englanti 1979.
- Klein, Ernst: A COMPREHENSIVE ETYMOLOGICAL DICTIONARY OF THE HEBREW LANGUAGE. Carta Jerusalem. The University of Haifa, Israel 1987.
- Ruth Kozodoy: JUUTALAISET JUHLAPÄIVÄT. Opetushallitus, Helsinki 2001.
- Liljeqvist, Matti: HEPREA-SUOMI, ARAMEA-SUOMI. VANHAN TESTAMENTIN SANAKIRJA. Aikamedia Oy, Saarijärvi 2004.
- Liljeqvist, Matti: KREIKKA-SUOMI UUDEN TESTAMENTIN SANASTO. Aika Oy 2001.
- Newman, Yacov & Sivan Gavriel: JUDAISM A - Z. LEXICON OF TERMS AND CONCEPTS. Jerusalem, Israel 1980.
- Pakarinen, Weikko: KREIKAN KIELIOPPI. SKS, Helsinki 1993. 6. painos.
- PYHÄ RAAMATTU. VANHA TESTAMENTTI KÄÄNNÖS VUODELTA 1933. UUSI TESTAMENTTI KÄÄNNÖS VUODELTA 1999. Raamattu Kansalle Oy. Saarijärven Offset Oy, Saarijärvi 2000.
- RAAMATTU. VANHA TESTAMENTTI KÄÄNNÖS VUODELTA 1933. UUSI TESTAMENTTI KÄÄNNÖS VUODELTA 1938. VANHA JA UUSI TESTAMENTTI KÄÄNNÖS VUODELTA 1992. Genesis-Kirjat, Jyväskylä 1993.
- Rosenthal, Franz: A GRAMMAR OF BIBLICAL ARAMAIC. Otto Harrassowitz, Wiesbaden, Saksa 1974. 4. painos.
- Samuelson, Norbert M.: JEWISH PHILOSOPHY. AN HISTORICAL INTRODUCTION. Continuum, Lontoo, Englanti 2003.
- SEPTUAGINTA. Id est Vetus Testamentum graece iuxta LXX interpretes edidit Afred Rahlfs. Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart, Saksa 1979.
- Shechter, Yoseph: A LEXICON OF THE TALMUD. אוֹצֵר הַתְּלֻמוֹד. Dvir, Lod, Israel 2001. (Hepreankielinen).
- Steinsaltz, Adin: THE ESSENTIAL TALMUD. Basic Books, USA 1976. Käännös hepreasta englanniksi: Chaya Galai.
- Strong, James: THE NEW STRONG'S EXPANDED DICTIONARY OF BIBLE WORDS. Thomas Nelson, USA 2001.
- Tarmon, Asher & Uval, Ezri (suomeksi toim. Seppo & Paula Seppälä): HEPREAN VERBITAULUKOT. Uusi laajennettu laitos. Tamir, Jerusalem, Israel 1998. 4. painos.
- TEFILLIN. Habad, Jerusalem, Israel 1974. (Hepreankielinen).
(תפילין. עיונים, הלכות ומנהגים, סיפורים. מכון ליובאוויטש כפר חב"ד, ירושלים, ישראל 5734).
- THE HOLY BIBLE. OLD AND NEW TESTAMENTS IN THE KING JAMES VERSION. Thomas Nelson, Nashville, USA 1970.
- THE NEW STANDARD JEWISH ENCYCLOPEDIA. New revised edition. Massada Press, Jerusalem, Israel 1975.
- Young, Robert: YOUNG'S ANALYTICAL CONCORDANCE TO THE BIBLE. Hendrickson, Peabody, USA 2004.

8. PALAUTE

Otan mielelläni vastaan kaikenlaista palautetta, kritiikkiä ja parannusehdotuksia. Luen kaiken palautteen ja kritiikin, mutta vastaan vain rakentavaan palautteeseen. Jatkossa kehitän ja täydennän tätä kirjoitusta saamani palautteen suuntaan. Ehkä myös kirjoitan joitakin aiheeseen liittyviä muita kirjoituksia.

Palautteen, kritiikin ja parannusehdotukset voit lähettää sähköpostin välityksellä.

Kiitos!

Johanan Ben-Israel